

Näringsdepartementet

Svar på kommissionens konsultation avseende IPCEI

Regeringen har följande kommentarer avseende det utkast till nytt meddelande från kommissionen med kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse.

Grundläggande utgångspunkter

1. Givet den diskussion om IPCEI som nu pågår på EU-nivå är det viktigt att det klargörs att IPCEI är en *tillämpning av* och inte ett *undantag från* statsstödsregelverket och att det inte utgör ett *carte blanche* från tillämpning av statsstödsregelverket.
2. Det är vidare nödvändigt att appliceringen av IPCEI-meddelandet inte sker på ett sätt som leder till att den jämna spelplanen på den inre marknaden påverkas och att små medlemsstater missgynnas. Det är viktigt att en balans i projekten uppnås så att de inte återkommande domineras av EU:s största medlemsstater. IPCEI bör som huvudregel omfatta en betydande del av EU:s medlemsstater. Det finns annars en ökande risk för att företag och medlemsstater som upplever sig förfördelade kan komma att känna sig tvungna att pröva lagligheten av ett specifikt IPCEI-beslut inför domstol.
3. Covid-19 pandemin har lett till en ansträngd budget för många av EU:s medlemsstater och medfört att möjligheten för många att lägga de stora resurser som behövs för att vara med minskar. Det finns därmed en betydande risk för att medlemsstater kan tvingas till

extern finansiering för att delta i en IPCEI och att den generella skuldsättningen inom EU därmed ökar.

4. Det är viktigt att IPCEI är ett verktyg för att överbygga marknadsmisslyckanden och därigenom möjliggöra projekt för stödmottagarna som i övrigt agerar som självständiga företag. De gånger som myndigheter kan ha direkt inflytande i affärsöverväganden är då det är myndigheter som bedriver den ekonomiska verksamheten som mottager stödet, vilket främst bör vara aktuellt i självständiga infrastrukturprojekt.
5. Det är viktigt att det finns en legal säkerhet vid bedömningen av statligt stöd till IPCEI. Detta är bland annat viktigt för att medlemsstater och företag på förhand ska kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om vad som behövs för att få ett projekt godkänt. Det bör därför finnas tydliga kriterier för bedömningen av bland annat förenlighet och proportionalitet.
6. Det välkomnas om kommissionen kan samarbeta med medlemsstaterna för att utforma projektet och sprida information till övriga medlemsstater och berörda parter. Detta får dock inte innebära att kommissionen agerar på ett sätt som inkräktar på medlemsstaternas rätt att ansöka om att få ge statligt stöd och få det bedömt.
7. Riktade stöd av begränsad omfattning i enlighet med det allmänna gruppundantaget eller rambestämmelserna för forskning och utveckling bör vara det vanligaste sättet att ge statligt stöd för att stimulera investeringar och åtgärda marknadsmisslyckanden.
8. Regeringens generella inställning är således att verktyget bör användas restriktivt och inom de stringenta ramar som regelverket faktiskt sätter. IPCEI bör inte bidra till generellt ökade nivåer av statligt stöd inom EU. IPCEI bör endast användas i de fall när tillräckliga steg vidtagits för att förbättra ekosystemet för företagen på annat sätt. Appliceringen av stödinstrumentet bör alltid föregås av en bedömning om det är motiverat av ett marknadsmisslyckande i det enskilda fallet.

Återkoppling på specifika punkter

9. Punkt 2 och 19 – det bör tydligt anges hur spridningseffekter ska bedömas och sättas i relation till spridning av forskningsresultat under punkt 47. Det bör framgå vad som förväntas av stödmottagaren och att detta går bortom vad som annars skulle ske i affärsverksamheten.
10. Punkt 4 – Meddelandet bör koncentrera sig på just IPCEI i första ledet i art. 107.3.b. Hänvisningen återhämtning efter allvarliga ekonomiska störningar bör tas bort eftersom det kan läsas som det breddar tillämpningsområdet för IPCEI.
11. Punkt 5 – Det bör tydliggöras hur SMF deltagande ska främjas. Det bör även tydliggöras hur bedömningen sker för SMF jämfört med stora företag.
12. Punkt 12 – den trestegsmodell som kommissionen tidigare redogjort för avseende presentation av projekt bör lyftas in här
13. Punkt 13 – det bör framgå att det ställs krav på att stödmottagarna ska kunna presentera hur samarbeten med andra deltagare inom IPCEI ska ske. Nu är det inte tydligt att det inte är tillräckligt med abstrakta målsättningar. Följande mening bör läggas till i punkten: ”Att projekten är integrerade betyder att det på ett tydligt sätt ska konkretiseras hur projekten ska samarbeta för att uppnå syftet med projektet och hur detta samarbete är nödvändigt”.
14. Punkt 15 – Det bör förtydligas i denna punkt att projekt inom IPCEI särskilt bör bidra till ett fossilfritt samhälle och bidra till medlemsstaternas genomförande av Parisavtalet.
15. Punkt 16 – ”viktiga marknadsmisslyckanden” bör bytas ut mot ”allvarliga marknadsmisslyckanden” för ökad tydlighet. Skrivning om ”eller systemfel” bör strykas så att marknadsmisslyckanden är en grundförutsättning samt att stödet leder till att projektet kan bedrivas i större omfattning än tidigare, dvs. att kommissionens grundläggande krav på incitamentseffekt uppnås.
16. Punkt 17 – antalet deltagande medlemsstater bör omfatta en betydande del av EU, där fyra medlemsstater är för lågt. Det bör även tydliggöras att detta inte innefattar medlemsstater som endast

har projekt som inte bedöms för statligt stöd, så kallade indirekta medlemmar (eng. *indirect partners*).

17. Punkt 18 – det är positivt att möjligheten för alla medlemsstater att delta i en IPCEI skrivs in. Det är av central betydelse att information om planerade IPCEI sprids på ett sätt som ger möjligheter för samtliga medlemsstater att ge andra synpunkter på utformningen av projektet och genomförandet även om inte deltagande är aktuellt. Detta gäller särskilt projekt som beviljas under p. 26.
18. Punkt 21 – formuleringen ”avsevärd skada” bör ersättas med ”betydande skada” för att vara i linje med taxonomiförordningen 2020/852 och förslag till RRF förordning COM(2020) 408 final 2020/0104(COD).
19. Punkt 22 – det bör tydliggöras vad det innebär att kommissionen kommer att ”anlägga en mer gynnsam hållning”. Är detta exempelvis omständigheter som beaktas vid bedömningen under punkterna 44–49 avseende snedvridning av konkurrensen? Det bör även finnas en tydlig skiljelinje mellan rättsliga organ med beslutanderätt och deltagande företag. Det måste vara uteslutet att kommissionen eller något annat beslutande organ får ett faktiskt inflytande över företagets agerande, utan dessas roll ska vara inskränkta till att godkänna projekten samt beslut om utbetalning av statligt stöd och uppföljning.
20. Punkt 23 – det bör tydliggöras vilka krav som ställs på FoUI projekt. I tidigare anmälningsprocesser har kommissionen krävt att forskningen ska vara ”beyond the state of the art” vilket inte återspeglas i denna formulering. Beskrivningen av kommissionens bedömningsgrunder bör göras mer utförlig så att de kan förstås av medlemsstater och företag på förhand.
21. Punkt 24 och 25 – bedömningskriterierna för första industriell användning bör tydliggöras. Det bör särskilt vara tydligt hur gränsen dras mot massproduktion och hur lång fasen för första industriell användning kan vara. Detta bör kopplas till att första industriell utveckling bör avse en pilotanläggning för produktion eller liknande under en begränsad period som innefattar betydande inslag av forskning, utveckling och innovation.

22. Punkt 25 – det bör förtydligas att ”första utrustning och anläggningar i sitt slag” avser en global bedömning, och inte endast på en lokal marknad eller inom EU.
23. Punkt 26 – Bedömningsramen för denna typ av projekt bör framgå tydligare och i vilken utsträckning den skiljer sig från bedömningen av FoUI projekt. Det bör även framgå om denna punkt endast omfattar infrastrukturprojekt eller även andra typer av projekt. Avseende exempelvis infrastrukturprojekt bör det framgå i vilken utsträckning som utvecklingskostnader som inte faller inom punkterna 23–24 får tas med. Det bör även framgå av vägledningen hur beräkningen stödnivå sker för projekt enligt denna punkt när det blandas inom en IPCEI med projekt enligt punkterna 23–24. Området för tillämpningen av denna grund bör inte utökas jämfört med gällande meddelande.
24. Punkt 27 – de angivna kriterierna bör förtydligas särskilt när det gäller applikationen på SMF. Det bör även förtydligas hur kriteriet appliceras på företagsnivå och på övergripande IPCEI nivå.
25. Punkt 29 – det bör förtydligas om detta avvägningstest för att bedöma om de förväntade positiva effekterna uppväger möjliga negativa effekter ska ske inom ramen för avvägningstestet avseende snedvridning av marknaden under p. 4.2.
26. Punkt 30 – formuleringen ”betydande marknadsmisslyckanden” bör ändras till ”allvarliga marknadsmisslyckanden”, se kommentar till utkastets punkt 16.
27. Punkt 34 – Den första meningen bör ersättas med följande ”Det högsta stödbeloppet utgör det högsta beloppet av det identifierade finansieringsunderskottet i förhållande till de stödberättigande kostnaderna”. Det bör även tydliggöras vilken period som stödberättigade kostnader respektive finansieringsunderskott ska beräknas för. Det bör förtydligas hur CAPEX ska beräknas och under vilka förutsättningar som OPEX får tas med. Meddelandet bör vara så tydligt att ett SMF innan anmälan kan bilda sig en välgrundad uppfattning om hur beräkningen ska ske utan att ta in externa experter. Det bör även vara tydligt hur bedömningen av antaganden för beräkningar av finansieringsunderskott och WACC görs. Det bör

även tydliggöras hur möjligheten att få alla stödberättigade kostnader ersätta förhåller sig till kravet på betydande samfinansiering i punkterna 20 och 42.

28. Punkt 36 – det bör förtydligas hur kumulering får ske med medel från EU:s fonder såsom innovationsfonden. Det bör även tydliggöras om mest fördelaktiga finansieringsgrad avseende IPCEI avser beloppet i det faktiska beslutet från kommissionen i det enskilda fallet eller den teoretiska stödnivån om 100 % av stödberättigade kostnader.
29. Punkt 37 – benämningen ”clawback-mekanism” bör i den svenska språkversionen ersättas med ”återkravsmekanism” eller annan lämplig benämning.
30. Punkt 38 – det är inte entydigt vilken bedömning som avses i formuleringen ”I sin bedömning tar kommissionen hänsyn till följande omständigheter”, dvs. om den hänvisar till föregående punkt 37 eller till kommissionens bedömning av förenligheten av stödet.
31. Punkt 39 – det bör tydliggöras vilka lämpliga åtgärder som kommissionen får vidta i koppling till IPCEI för att komma till rätta med snedvridningar av konkurrensen till följd av subventioner som mottagits utanför EU, dvs. om detta endast gäller en proportionalitetsbedömning eller om det är andra åtgärder som åsyftas.
32. Punkt 47 – tydliggöra vilka krav som i regel ställs på stödmottagarna avseende spridning av forskningsresultat, där det tydliggörs att det krävs att IP-rättigheter sprids till akademiska kretsar samt att FRAND principen ska tillämpas. Det är inte klart av formuleringen att det ställs skarpa krav om konkreta åtaganden.
33. Punkt 49 – Formuleringen bör skärpas till att villkor om flytt av verksamhet från annat EES-land utesluter stöd. Eventuellt bör denna punkt lyftas in i punkt 10.c.
34. Bilaga 1, punkt g – Den engelska lydelsen “The operating expenditures must be related to such component of the project.” översätts med “Driftskostnaderna ska ställas i relation till en sådan

projektkomponent.” Den bör förslagsvis istället översättas med ”Driftskostnaderna måste vara kopplade till en sådan projektkomponent.”

Generella påpekanden på utkastet

35. Generellt – kommissionens checklista över uppgifter som ska finnas med i en ansökan bör bifogas detta meddelande
36. Generellt – mallar för ansökan bör göras allmänt tillgängliga. Utgångspunkt kan därvid tas ur de mallar som utarbetats vid tidigare IPCEI projekt.
37. Generellt – det vore positivt att införa en hänvisning till de stödgrunder som planeras i GBER avseende samarbeten inom forskning och tydliggöra hur dessa kan samverka med IPCEI.
38. Generellt – det bör tydliggöras hur bedömningen sker annorlunda avseende SMF jämfört med större företag och hur anmälningsprocessen syftar till att underlätta för SMF. Genom detta bör det framgå inte bara hur anmälningsproceduren som sådan underlättas utan även hur tillämpningen av kriterierna för stödets förenlighet skiljer sig.
39. Generellt – det bör förtydligas när projektet kan påbörjas och när stödberättigade kostnader kan tillgodoräknas. Eventuellt bör hänvisning till förordning 2015/1589 göras.
40. Generellt – det bör tydliggöras för stödmottagarna även under genomförande av IPCEI att de är självständiga och att eventuell *governance* struktur endast har en roll att samordna rapportering.
41. Generellt – det bör tydliggöras när det i bedömningskriterier hänvisas till IPCEI som helhet eller delprojekt som ingår i IPCEI.